

Valtiovarainministeriö

Kannanottopyyntö 17.8.2017, VM037:06/2016, VM/702/00.01.00.01/2016

Valtion lupa- ja valvontavirastoa koskeva lainsäädäntö ja sen voimaantulo

Lapin aluehallintovirasto pitää hyvänä, että osana sote- ja maakuntauudistusta ollaan muodostamassa uutta, monialaista, valtakunnallista ja alueilla toimivaa Valtion lupa- ja valvontavirastoa. Lapin aluehallintovirasto yhtyy kannanottopyynnön kohtaan, jossa todetaan, että valtioneuvoston 5.7.2017 tekemä linjaus sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulon lykkäämisestä vuoden 2020 alkuun antaa mahdollisuuden tukea uudistuksen toteutumista entistä tehokkaammin jo ennakkoon. Tämä ei kuitenkaan edellytä sitä, että Luova-viraston pitäisi aloittaa toimintansa ennen pääuudistusten voimaantuloa. Lapin aluehallintovirasto katsoo, että **Valtion lupa- ja valvontaviraston toiminnan tulisi käynnistyä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti yhtä aikaa sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulon kanssa 1.1.2020** seuraavin perustein:

Sote-valvonta. Kannanottopyynnössä Luova-viraston aloittamisajankohtaa 1.1.2019 perustellaan ennen kaikkea toimintakykyisellä sote-valvonnalla ja pidetään sote-valvontaa jopa kriittisenä sote-uudistuksen toteuttamiselle ja potilas- ja asiakasturvallisuudelle. Huomioitava on, että AVIt ja Valvira ovat tehneet jo pidemmän aikaa tiiviissä yhteistyössä sote-valvonnan pitkäjänteistä kehittämistyötä, mikä on jo osaltaan luonut valmiuksia tulevaan yhdistymiseen. Lisäksi jo tähänastinen Luova-valmistelu on osoittanut, että Valvira ja AVIt kykenevät saumattomaan, virastorajat ylittävään toimintaan sote-valvonnassa. **Ei ole nähtävissä mitään uhkaa sille, että tehokas luvitus, ohjaus ja valvonta vaarantuisivat ennen tai jälkeen sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulon, vaikka Luova-virasto käynnistyisi yhtä aikaa sote- ja maakuntauudistuksen kanssa.** Huomioitava on myös, että Luova-virasto pitää sisällään hyvin paljon muutakin kuin sote-valvontaa (koko sosiaali- ja terveystoimialan osuus Luova-viraston henkilöstöstä tulee olemaan noin 16 %).

Ympäristötehtävät. Lapin aluehallintovirasto pitää hyvänä sitä, että uudistuksen myötä AVlen ympäristölupatehtävät ja ELY-keskusten ympäristövalvontatehtäviä yhdistetään. Kuitenkaan ELY-keskuksista ei pidä siirtää puolta Y-vastuualueiden henkilöstöstä Luova-virastoon ennen kuin muu ELY-henkilöstö siirtyy maakuntiin. ELY-keskuksissa toimitaan AVlen tavoin vastuualuerajat ylittäen ja henkilöstöllä on monialaisia tehtäväkuvia. Y-vastuualueiden ennenaikainen jakaminen suoraan rampauttaisi ELY-keskukset.

Työsuojelu ja opetus- ja kulttuuritoimi. Luova-virastoon tulevaan kahteen muuhun toimialaan, työsuojeluun ja opetus- ja kulttuuritoimeen, jotka siirtyvät aluehallintovirastoista, uudistus vaikuttaa vähiten. Näiden sekä edellä mainittujen toimialojen valtakunnallisten prosessien ja toimintatapojen sekä poikkihallinnollisten yhteisten toimintojen valmistelun, tietojärjestelmien ja kaiken muun kehittämistyön sekä uuden viraston toiminnan käynnistymiseen liittyvien **valmistelutehtävien kannalta vuoden lisäaika on erittäin tervetullut ja tarpeellinen.**

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 017 300
fax 016 319 513
kirjaamo.lappi@avi.fi
www.avi.fi/lappi

Valtakatu 2
PL 8002
96101 Rovaniemi

Lainsäädäntö- ja työjärjestysvalmistelu. Luova-viraston toiminnan käynnistäminen eri aikaan sote- ja maakuntauudistuksen kanssa aiheuttaisi kohtuuttoman paljon ylimääräistä lainsäädäntö- ja työjärjestysvalmistelua yhden välimenovuoden takia. Erityisesti tämä koskisi aluehallintovirastoista muualle kuin Luovaan siirtyviä, **Luovaan vuodeksi sijoitettavia/odottamaan jääviä tehtäviä** (pelastustoimi ja varautuminen, alkoholihallinto, ympäristöterveydenhuolto, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, talous- ja velkaneuvonta, erikoistumistehtävät, kuten poronhoitolain mukaiset tehtävät ja poronlihan tarkastus jne.) ja niitä koskevaa substanssilainsäädäntöä, johon sisältyviä säännöksiä jouduttaisiin muuttamaan kaksi kertaa. Näille tehtäville ja niitä hoitavalle henkilöstölle tulisi löytää myös organisatorisesti jokin sijoituspaikka Luova-virastossa vuodeksi ja ne tulisi huomioida mm. viraston johtoryhmä-, yhteistoiminta- ja työsuojelu- ym. toiminnassa.

Asiakas-, sidosryhmä- ja kansalaisnäkökulma. Luova-virastoa on tähän saakka "markkinoitu" osana sote- ja maakuntauudistusta. On muun muassa viestitetty, että "maakuntauudistus muuttaa hallinnon rakenteet", "jatkossa meillä on valtio, maakunnat ja kunnat", "aluehallintovirastot ja ELY-keskukset lakkautetaan, kun maakunnat käynnistyvät" ja "valtionhallinnon jako keskus-, alue- ja paikallishallintoon päättyy". Aluehallinnon edellisessä uudistuksessa syntyneet AVIt ja ELY-keskukset muodostavat parin, joka yhdessä muodostaa valtion aluehallinnon. Perin kummalliseksi ja asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten näkökulmasta entistäkin sekavammaksi tilanne käy, jos ne lakkautetaan eri aikaan.

Henkilöstönäkökulma. Henkilöstö tulee olemaan niin uuden Luova-viraston kuin uusien maakuntienkin tärkein voimavara. Henkilöstön oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kohtelu ja hyvän työilmapiirin muodostuminen heti alusta lähtien on keskeistä. Nykyvirastoissa vielä toimiva henkilöstö elää tulevaa muutosta yhdessä ja valmistautuu tuleviin siirtymisiin yhdessä. On aivan olennaista, että **kaikki aluehallintovirastoissa ja ELY-keskuksissa nykyisin työskentelevät siirtyvät eri tahoille yhtä aikaa. Myös kaikkien Luova-virastoon eri tahoilta siirtyvien virkamiesten tulisi aloittaa työskentely virastossa yhtä aikaa.** Muutoin henkilöstön voidaan katsoa joutuvan eriarvoiseen asemaan ja syntyy henkilöstöpoliittisesti kestämaton tilanne, jossa on kahdentasoisia virkamiehiä. Tämä voi myös vaarantaa uudelle virastolle tärkeän yhtenäisen toimintakulttuurin muodostumisen. Uuden ja suuren viraston toiminnan käynnistämiseen liittyy hyvin paljon henkilöstöhallinnollista mm. ohjeistukseen ja sopimuksiin liittyvää valmistelutyötä, jonka tulee olla täysin valmista ennen kuin työskentely virastossa voi käynnistyä. Tästäkin näkökulmasta Luova-viraston toiminnan käynnistäminen vuotta myöhemmin on perusteltua.

Muuta huomioitavaa. Luova-viraston toiminnan käynnistämiseen eri aikaan sote- ja maakuntauudistuksen voimaantulon kanssa sisältyy niin suuri määrä epävarmuustekijöitä, että mikäli valmistelua kaikesta huolimatta päädytään tällä linjalla jatkamaan, tulisi ennen lopullista päätöksentekoa tehdä perusteellinen ulkopuolisen tahon toteuttama vaikutus- ja riskiarviointi.

Valtiovarainministeriö on osoittanut kannanottopyyntönsä Valtion lupa- ja valvontaviraston aloitusajankohdasta ainoastaan aluehallintovirastojen ja Valviran ylijohtajille. Asia koskee mitä suurimmassa määrin myös ELY-keskuksia, KEHA-keskusta ja kaikkien ao. virastojen henkilöstöä (henkilöstöjärjestöjä), joiden näkemykset tulisi myös asiassa huomioida.

Ylijohtaja

Kaisa Ainasoja